

Diarienummer:
KFM 2661-2025

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
siri.saeed@regeringskansliet.se

Ett utvidgat näringsförbud på grund av brott (Ds 2024:35)

KN2025/00327

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) bedömer att ett utvidgat näringsförbud på grund av brott kan vara ett bra kompletterande verktyg för att förhindra att aktörer inom den organiserade och systematiska brottsligheten använder företag som brottsverktyg, vilket i förlängningen kan bidra till att motverka ekonomisk brottslighet. Kronofogden konstaterar att ett utvidgat näringsförbud kommer att kräva utökade resurser för myndigheten. Kronofogden delar inte promemorians bedömning att en utvidgning av personkretsen som kan meddelas näringsförbud inte skulle påverka dagens tillsynssystem. Kronofogden instämmer i promemorians bedömning att myndigheten, för att effektivisera sin tillsyn, bör ha möjlighet att genomföra samtal med personer som meddelats näringsförbud genom videokonferens. Myndigheten tillstyrker därför förslaget om personlig inställelse genom videokonferens. En förutsättning för att Kronofogden ska kunna genomföra samtalen genom ljud- och bildöverföring är att myndigheten har rätt att få biträde av Kriminalvården i samband med samtal i de fall förbudspersonen är frihetsberövad.

De föreslagna bestämmelserna bedöms leda till en kraftig ärendeökning för myndigheten. Nya ärenden medför både kostnader samma år de kommer in och under hela perioden som näringsförbudet pågår. Kostnaderna kommer därför att stiga successivt i takt med att pågående ärenden ökar. Den totala kostnadsökningen för de närmaste tio åren, som en följd av denna ökade ärendemängd, beräknas uppgå till närmare 160 miljoner kr. Myndigheten bedömer att kostnadsökningen därefter, jämfört med kostnaden idag, kommer att stabiliseras på en årlig summa om ca 32 miljoner kr vilket motsvarar ca 19 årsarbetskrafter. Kostnaden för utveckling av befintligt it-stöd uppskattas till 2,9-3,7 miljoner kr. Myndigheten kan i dagsläget inte

Postadress

Box 1050
172 21 SUNDBYBERG

Besöksadress

Esplanaden 1
172 67 SUNDBYBERG

Telefon 0771-73 73 00

www.kronofogden.se
kontakt@kronofogden.se

uppskatta kostnaden för en säker digital kommunikationskanal med vilken samtal genom ljud- och bildöverföring kan ske med förbudspersoner som är på anstalt.

Kronofogden yrkar en ökning av anslaget med 7 miljoner kr årligen år 1-3, ytterligare 7 miljoner kr årligen år 4-7, ytterligare 11 miljoner kr år 8, ytterligare 4 miljoner år 9 och ytterligare 3 miljoner kr fr.o.m. år 10.

Kronofogden avstyrker det alternativa förslaget som innebär att lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2025.

Avsnitt 4 och 5, Förslag till ett utvidgat näringsförbud på grund av brott och förslag till en utökad förbudstid

Kronofogden bedömer att ett utvidgat näringsförbud på grund av brott kan vara ett bra kompletterande verktyg för att förhindra att aktörer inom den organiserade och systematiska brottsligheten använder företag som brottsverktyg, vilket i förlängningen kan bidra till att motverka ekonomisk brottslighet. Myndigheten konstaterar att ett utvidgat näringsförbud kommer att kräva utökade resurser för Kronofogden.

Kronofogden bedömer att de föreslagna bestämmelserna kommer att leda till mer komplexa och resurskrävande ärenden om näringsförbud eftersom bestämmelserna avser bl.a. personer inom den organiserade brottsligheten. Dessa ärenden förväntas därtill medföra ökade säkerhetsrisker för handläggarna, vilket i sin tur kommer att kräva förstärkta säkerhetsåtgärder och en utökad samverkan med Polismyndigheten. I många fall kommer Kronofogden att behöva begära biträde av Polismyndigheten för att kunna utföra tillsynen. Kronofogden anser att det därför bör övervägas om myndigheten ska få rätt att ta del av utdrag från misstankeregistret och belastningsregistret i ärenden om tillsyn över näringsförbud. Detta skulle möjliggöra för handläggarna att göra mer tillförlitliga riskbedömningar under ärendenas gång och då särskilt i de ärenden som pågår under en längre tid då ny information kan ha tillkommit. På så sätt kan myndigheten öka säkerheten för handläggarna i ärenden om näringsförbud.

Vidare utgår Kronofogden från att ett betydande antal ärenden om näringsförbud kommer att avse förbudspersoner med skyddade personuppgifter vilket ytterligare kommer att försvåra tillsynsarbetet. Enligt Kronofogdens bedömning kommer även en stor andel av de personer som meddelas näringsförbud att sakna tidigare erfarenhet av näringsverksamhet. Detta kommer att ställa krav på anpassade kommunikationsmetoder, vilket i

sin tur kan medföra behov av ytterligare utbildning för myndighetens handläggare. Dessutom kan ett ökat behov av tolktjänster uppstå.

En förlängning av förbudstiden kommer att innebära att tillsynen i många ärenden om näringsförbud kommer att ske även efter att den berörda personen har frigivits. Kronofogden vill här uppmärksamma att personer inom den organiserade brottsligheten ofta har felaktig folkbokföringsadress, aktivt undanhåller sig myndigheter och saknar en känd arbetsplats. Detta försvårar tillsynen ytterligare och Kronofogden kommer därför att behöva samverka med Polismyndigheten samt andra myndigheter för att försöka lokalisera förbudspersoner.

Slutligen i denna del vill Kronofogden framhålla att myndigheten kommer att behöva rekrytera ytterligare handläggare för att möta de behov som uppstår till följd av föreslagna bestämmelserna. Dessa handläggare kommer att behöva genomgå säkerhetsklassning. De kostnadsmässiga konsekvenserna för myndigheten framgår nedan.

Avsnitt 6, Tillsynen över meddelade näringsförbud

Myndigheten delar inte promemorians bedömning att en utvidgning av personkretsen som kan meddelas näringsförbud inte skulle påverka dagens tillsynssystem. Kronofogden menar att tillsynssystemet påverkas genom att förbudspersonerna i ett stort antal ärenden kommer att vara frihetsberövade, vilket i sin tur kommer att innebära ett stort behov hos myndigheten av att få biträde av Kriminalvården i samband med samtal med frihetsberövande förbudspersoner. Biträdet avser tidsbokning, administration, delgivning av information och eventuell bevakning vid fysiska samtal och samtal genom ljud- och bildöverföring. Kronofogden anser med anledningen av detta att en bestämmelse bör införas i förordning, enligt vilken myndigheten ska ha rätt att få biträde av Kriminalvården i samband med samtal i de fall förbudspersonen är frihetsberövad. Kronofogden instämmer i promemorians bedömning att myndigheten, för att effektivisera sin tillsyn, bör ha möjlighet att genomföra samtal med personer som meddelats näringsförbud genom ljud- och bildöverföring. Kronofogden tillstyrker därför förslaget om personlig inställelse genom videokonferens. En förutsättning för att Kronofogden ska kunna genomföra samtalen genom ljud- och bildöverföring är dock att Kronofogden får biträde av Kriminalvården i samband med samtal i de fall förbudspersonen är frihetsberövad.

Myndighetens bedömning i dagsläget är att möjligheten att genomföra samtal genom videokonferens endast kommer att omfatta förbudspersoner som är intagna i anstalt eller häkte. Detta grundar sig på de höga

säkerhetskrav som kommer att ställas på den kommunikationskanal som används för ändamålet.

Kostnadsmässiga konsekvenser för Kronofogden

Som anføres i promemorian innebär de föreslagna bestämmelserna – som innebär att personkretsen som kan meddelas näringsförbud utökas och att det vid en viss typ av brottslighet finns en presumtion för näringsförbud – att antalet meddelade näringsförbud kommer att öka. Som också anføres i promemorian kommer förslaget i den del som rör förbudstidens längd innebära att tillsyn i vissa fall behöver ske under en längre tid. Förslagen kommer följaktligen innebära ökade kostnader för Kronofogden.

Myndigheten delar promemorians bedömning att antalet näringsförbud som kommer meddelas varje år kommer att dubblas. Kronofogden delar dock inte promemorians bedömning av vilka kostnader för myndigheten som de föreslagna bestämmelserna kommer att medföra.

Med utgångspunkt i att antalet näringsförbud som kommer meddelas varje år kommer att dubblas (från 221 till 442) och att den genomsnittliga tiden för ett näringsförbud blir 10 år, uppskattar myndigheten att ökningen av ärenden om näringsförbud kommer att motsvara en ökning av behovet av antalet årsarbetskrafter enligt följande:

- År 1: 1,8 årsarbetskrafter
- År 2: 3,2 årsarbetskrafter
- År 3: 4,6 årsarbetskrafter
- År 4: 6 årsarbetskrafter
- År 5: 7,4 årsarbetskrafter
- År 6: 9,8 årsarbetskrafter
- År 7: 12,1 årsarbetskrafter
- År 8: 14,5 årsarbetskrafter
- År 9: 16,9 årsarbetskrafter
- År 10: 19,2 årsarbetskrafter

Kostnaden för 19 årsarbetskrafter motsvarar ca 32 miljoner kr.

I dagsläget kan Kronofogden registrera och hantera förbudspersoner i ärenden om näringsförbud i myndighetens befintliga it-stöd endast om förbudspersonerna sedan tidigare förekommer i utskökningsregistret. I det ärende där förbudspersonen inte sedan tidigare förekommer i utskökningsregistret hanterar Kronofogden förbudspersonen i myndighetens diarieföringssystem. Detta innebär att myndigheten behöver utföra flera moment manuellt vilket är mer resurskrävande. Som framgår ovan bedömer myndigheten att antalet ärenden om näringsförbud kommer att öka

betydligt. För det fall Kronofogden ska kunna säkerställa en effektiv och mer säker hantering av den stora volymen ärenden som förväntas bli en följd av de föreslagna bestämmelserna, är det av vikt att myndigheten ges förutsättningar att hantera samtliga förbudspersoner i ärenden om näringsförbud i befintliga it-stöd. Kronofogden har följaktligen ett behov av att utveckla sitt befintliga it-stöd. Dessutom kommer ett antal funktionaliteter att behöva byggas in i it-stödet för en bättre hantering av ärendena. Myndigheten uppskattar kostnaden för denna it-utveckling till 2,9 -3,7 miljoner kr.

Beträffande förslaget om personlig inställelse genom videokonferens kan Kronofogden i dagsläget inte uppskatta kostnaden för en säker digital kommunikationskanal med vilken samtal genom ljud- och bildöverföring kan ske med förbudspersoner som är intagna i anstalt eller häktet. För att det ska vara möjligt att uppskatta kostnaderna för en sådan digital lösning behöver myndigheten genomföra en grundlig utredning kring juridiska frågor och säkerhetsaspekter. Uppskattad kostnad för en sådan utredning uppgår till 1,2 miljoner kr. Kronofogden vill framhålla att en förutsättning för att myndigheten ska kunna ta fram ovan nämnda digitala lösning är att Kriminalvården samverkar med myndigheten i detta arbete.

Kronofogden yrkar en ökning av anslaget med 7 miljoner kr årligen år 1-3, ytterligare 7 miljoner kr årligen år 4-7, ytterligare 11 miljoner kr år 8, ytterligare 4 miljoner år 9 och ytterligare 3 miljoner kr fr.o.m. år 10.

Alternativt förslag som innebär att lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2025

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker Kronofogden det alternativa förslaget som innebär att lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2025. Myndigheten bedömer att denna tidsram är otillräcklig för att genomföra nödvändig rekrytering av handläggare och implementera erforderlig it-utveckling.

Det här beslutet har fattats av biträdande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen. Verksjurist Kinotha Asmar har föredragit ärendet. I den slutliga handläggningen har även rättschef Ulrika Lindén, verksamhetsdirektör verkställighet Mats Bengtsson, verksamhetsdirektör krav och betalning Tomas Höglund, verksamhetsdirektör överskudsättning Kristin Alm, HR-direktör Maria Johansson, verksamhetsstödsdirektör Marie Olausson, kommunikationsdirektör Pernilla Gyllner, utvecklingsdirektör Daniel Jonsson och IT-direktör Annika Steffner deltagit.